

# KOLLOKYUMDAN SEÇME TARTIŞMALAR VEYA "BİR YARIŞMANIN ANATOMİSİ"

Derleyen: ALEV ERKMEN

**Harran Üniversitesi Kampüsü yarışmasının kollokyumu, 9 Aralık 1995 akşamı Ankara-Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü binasında gerçekleşti. Orol Ataman'ın yönettiği toplantıda jüri, sadece üç kişi ile temsil ediliyordu: Gülçin Özden (Dnş. Jüri üyesi); Ziya Tanalı ve Bozkurt Gürsoytrak. Diğer konukların çoğunluğu ise yarışmaya katılan Ankaralı mimarlardı. Yaklaşık beş saat süren tartışmaların sonunda, tüm katılımcılar iki görüş üzerine birleştiler: Birinciliğin, tüm mimarlık camiasının saydığı deneyimli bir ekip tarafından kazanılmış olmasının yarışma sürecinden elde edilen en büyük kazanç olduğu; ve işbu toplantının beklenen/gereken içerikte bir tartışma ortamına dönüşmediği... Sanırım ikinci yorumun dayandığı neden; tartışma ekseninin birçok noktada "Harran Yarışması"ndan saparak Türkiye'de mimarlığın/yarışmaların/yasal normların süregelen sorunlarına yönelmesiydi. Toplantının neredeyse yarısı, Mimarlar Odası'nın konumu/görevleri/etkinliği; mimarların telif hakları ve yarışma mekanizmasının genel standartlarına ayrılmış oldu.**

**Aşağıda okuyacağınız konuşmalar, kollokyumun bant çözümlerinden derlenerek yayına hazırlandı. 105 sayfalık bir dökümü 4 sütunda özetlemenin zorluğu ve çözümlerdeki kimi eksiklikler ise bu derlemeye tematik bir sınırlama getirme zorunluluğunu doğurdu. Bizim seçimimiz, "yarışmanın anatomisini" süreç ve sonuçlarına ilişkin teşhislerle çizmekti. Bu kapsamdaki başlıca tartışmaları yansıtmaya ve karşıt görüşleri belirli bir dengede tutmaya azami gayret harcadı. Görüşlerine yeterince yer veremediğimiz katılımcıların hoşgörüsüne sığınıyoruz: MİMARLIK'ın sayfaları, bu notlara ilave etmek isteyecekleri farklı yorumlara daima açıktır.**

## YARIŞMA SÜRECİ:

**MERİH KARAASLAN:** Bu yarışmayı değerlendirirken, tespit edilmesi gereken birkaç nokta var. Öncelikle, GAP İdaresi'nin gösterdiği büyük performans. Mimarlık camiası, gerçekten de kendilerine büyük teşekkür borçludur, yarışmanın düzenlenmesinde baştan sona mimarlık mesleğine özlediğimiz düzeyde bir saygı gösterdi. Ödül törenine Cumhurbaşkanının gelmesi, sanırım ilk defa yaşanan, çok önemli bir şeydi. Sn. Demirel, o günkü konuşmasında çok önemli mesajlar verdi, hepimiz gururlandık. Yarışmaları bu yönde hazırlayarak mimarlığı (sergiler, törenler ve kollokyumlarla) üst düzey yöneticilere ve halka sunmak için birer araç olarak kullanmalıyız. Ancak böyle ortamları gerektiği kadar sık yaratılmıyor. Örneğin, Bayındırlık Bakanlığı'nın kendi açtığı yarışmalarda düzgün bir sergi, kollokyum ve ödül töreni göremiyoruz. Çoğu durumda imkansızlıklar neden gösterilerek bu tür hazırlıklar eksik bırakılıyor. Oysa yine bir devlet kuruluşu olan GAP İdaresi bunları aşabileceğine göre, Bakanlığın da aşabileceği ortada.

İkinci olarak da yarışma sürecindeki bazı aksaklıklara değinmeli. Çünkü bu yarışmanın normal seyrine girmesi için çok garip bir süreç yaşandı. Çok değerli ve deneyimli mimarlardan oluşan jüri, insiyatifini kullanmadı ve nedense yönetmeliklere aldırılmayan, hukuki temeli olmayan bir yarışma çıkarma telaşına girdi. Bu tutumuyla da bence yaşanan tüm anlaşmazlıkların sorumluluğunu üstlenmiş oldu. Oda, yarışmayı boykot etmek zorunda kaldı, jüri-Bakanlık-Oda birbirine girdi ve yarışmacılar ne yapacaklarını şaşırıldılar. Belirtmek gerekir ki, Mimarlar Odası'nın müdahalesi yarışma müessesesinin çok ciddi zede almasını önlemiştir. Örneğin, geçtiğimiz aylarda Bayındırlık Bakanlığı, herhangi bir yönetmeliğe dayanmadan bazı hastahane yarışmaları çıkardı. Şu anda jüri üyelerine ödeme yapılamıyor. Neden? Çünkü jüriye ne zaman, ne kadar ödeme yapılacağı yönetmelikte yer alır, diğer pek çok temel konu gibi.

Burada, Oda'nın tavrı çok önemlidir. Bazı çevrelerin "Oda sert bir üslup kullandı, yarışmaya katılmamızı engelledi" türü yorumları ise bunlar haksız eleştirilerdir. Mimarlar Odası, işin özüne yönelik bir tavır koymuştur ve sonunda yarışmanın normal bir seyre girmesini sağlamıştır. Şu anda birincisi belirlenmiş, ödül töreni yapılmış, ödemelerin yapılacağı ve seçilen projenin yapım sürecine gireceği çok önemli bir yarışmayı sonuçlandırabilirdiyseniz, bunda Oda'nın katkısı büyüktür.

**SUALP GÜREŞÇİOĞLU:** Harran yarışması, bugüne kadar Türkiye'de açılmış en önemli yarışmalardan biri. Türkiye'nin ikinci Behruz Çinici'sini oluşturabilecek kadar önemli bir yarışmayı bizim elimizden almaya kimsenin hakkı yoktu, fakat yapılmış olan budur. Bu yarışma, benim bugüne kadar gördüğüm en "anormal" yarışma oldu! Eğer bu yarışma, Karaaslan'ın dediği gibi normal bir seyir izlediyse, bundan önceki tüm yarışmalar anormaldi! Karaaslan'ın jüriye yönelttiği eleştiriyi de katılmıyorum, hatta jüriyi tebrik ediyorum. En azından Türkiye'de hangi yarışmalar yönetmeliğinin kullanılması gerektiğini bize öğretmiş oldular. Aldıkları yasal görüşlerle, Türkiye'deki tek yarışmalar yönetmeliğinin Oda'ninkine olduğu iddiasını çürütmüşler ve tam tersine Bayındırlık Bakanlığı yönetmeliğinin kullanılması gerektiğini ortaya çıkarmışlardır.

Yönetmeliğe dayanmayan bir yarışmanın çıkarılamayacağını jüriye söyleyen Oda organları aynı yönetmeliğe göre bir yarışmanın ilan edilmesi gerektiğini de bilmeliler. Oysa yarışma ilan edilmemiştir! Oda, konuya kendi açısından bakmış ve bir boykot kararı yayınlarak "bu koşullar ortadan kaldırılmadıkça yarışmaya katılacak üyeler hakkında dava açarım!" demiştir. Bu, tehdit üzerine sonucu beklemeye başladık. Ancak süreç zarfında bazı uzlaşmalar/ anlaşmalar olmuş, boykot kalkmış haberimiz olmadı! Böylece, yarışma eşit koşullarda gerçekleşmemiş oldu. Yarışmaya sadece 26 projenin katılmasının nedeni ilgisizlik değildir, ortada bir tehdit vardır. Sonuç olarak, az bir katılım, yetersiz bir tartışma ortamı doğmuş ve mimarlık kültürü adına çok daha verimli olabilecek bir fırsat elimizden alınmıştır. Ben, Oda Merkez Yönetim Kurulu üyelerini bu durumun sorumluları olarak görüyorum.

Çünkü, yarışmalar yönetmeliğine veya iç tüzüklerimize uygun davranmamışlar, yarışma ila-  
nını gerekli şekilde yapmamışlardır. Yarışma boykotunun kalktığı, teslim tarihinin yaklaşık  
25 gün öncesinde ilan edilmiştir. Bu yeterli değildir.

Ben kendi adıma bu konuyu Mimarlar Odası Onur Kurulu'na aksettirmiş durumdayım. Ayrıca  
yargıya da başvurmayı düşünüyorum. Eğer hukuki olarak olumsuz bir sonuç çıkarsa, benim  
hakkımı kim iade edecektir? Veya birinci gelen ekip kendi birinciliklerini gelecek kuşaklara  
nasıl açıklayabileceklerdir? Ben Hasan Özbay'ın yerinde olsam, birinciliğimi ömür boyu, ü-  
zerinde herhangi bir şaibe olmadan onurla taşıyabilmek isterim. 100 kişiyle yarışarak ka-  
zanmak başka şeydir, sadece 26 kişinin arasından birinci olmak başka şey. Türkiye mimarlık  
ortamı bugün bu yarışmayı 200 kişinin katılımıyla da gerçekleştirebilir.

**OROL ATAMAN:** Mimarlar Odası ile GAP İdaresi Bşk. daha yarışmanın hazırlık safha-  
larından beri temas içinde olmuştur. Ancak, GAP İdaresi, yarışmalar konusunda deneyimli  
bir kuruluş değildir. Sonunda, kendi hazırlıklarını tamamlamış ve Oda'dan görüş almadan  
yarışmayı ilan etmişlerdir. Oda'nın bu noktada saptadığı en önemli eksiklik, yarışmanın hiç  
bir hukuki temele (hiçbir yönetmeliğe, yasaya, yönergeye, tüzüğe vs.) dayanmadan, sadece  
jürinin hazırladığı şartname ile ilan edilmiş olmasıydı.. Oysa şartname bir hukuki temel o-  
lamaz. Bu konuda kesin hukuk görüşü alınmıştır. Şartname, teknik bir dokümandır, yarış-  
manın yasal/etik normlarını sadece yönetmelik belirler. Bu durumda, Oda öncelikle jüriyi  
uyarır ve yarışmanın bir hukuki temele dayandırılmasını istemiştir. Bu konudaki Merkez  
Yönetim Kurulu kararında, yarışmanın Oda yarışmalar yönetmeliğine göre çıkarılması yö-  
nünde hiçbir talebi olmamıştır. Beklenen, yarışmanın ille de Mimarlar Odası yarışmalar  
yönetmeliği'ne göre çıkarılması değil, yarışmanın yasal bir mevzuata dayandırılması idi. Jüri  
ve GAP İdaresi, Danıştay 1. Dairesinden "Mimarlar Odası yönetmeliğinin kamu dairelerini  
bağlayıp bağlamadığı" konusunda istişari görüş istemiştir. Cevap, "Oda yönetmeliğinin  
kamu idarelerini bağlamadığı; Devlet İhale Yasası'na göre doğru olanın Bayındırlık Bakan-  
lığı'nın belli bir süre içinde çıkartmış olması gereken yönetmeliği kullanılması gerektiğini  
ancak Bakanlık bunu süresi içinde çıkartmadığı için 1971 tarihli B.İ.B. yönetmeliğinin kulla-  
nılabileceği" şeklindedir. Önce Gap İdaresi, sonra da jüri bunu kabul etmiş ve yarışma B.İ.B.  
yönetmeliğine göre yeniden ilan edilmiştir. Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu da bunun  
üzerine daha önce aldığı boykot kararını kaldırmış ve bunu ilk çıkan Oda Bülteniyle ilan et-  
miştir.

Oda'nın görevleri ve yetkisi bununla sınırlıdır. Bu duruma göre yarışma süresinin ne kadar  
uzatılacağı vb. kararlar, jürinin takdirinde olan konulardır. Oda, sadece yarışmanın hukuki  
normlara uygun olarak yapılması konusunda müdahil olmuştur. Jüri, kendi usulleriyle bir ek  
süre vermiş, projeleri değerlendirmiş, yarışmayı sonuçlandırmış ve sonuçları ilan etmiştir.

**SALT KOZACIOĞLU:** Benim de yarışma düzeni konusundaki izlenimlerim olumlu değil.  
Burada, çok kötü hazırlanmış çok önemli bir yarışmayla karşı karşıyayız. Türkiye'nin çok ö-  
nemli mimarlarından oluşan bir jüri, gerçekten çok düşük bir performans gösterdi. Sadece  
26 projenin katıldığı bir yarışmada jüri, katılımın neden bu kadar düşük olduğunu düşünmeli  
ve bunun nedenlerini araştırmalıydı. Ben, bu yarışmanın yetersiz hazırlanmış iddiasındayım!  
Yarışmacılar, adeta bir boşluk içinde yarışmışlardır...

**BOZKURT GÜRSOYTRAK:** Bildiğiniz gibi, yarışmaların yoğun olduğu bir dönemden  
geçtik, çok sayıda yarışma peşpeşe çıktı. Katılım yetersiz ise, nedeni bu yoğun ortamdır.  
Ayrıca, bence 26 projenin arasından birinci seçilmek, birinciliğin değerini düşürmez. Katı-  
lımda nicelik yerine niteliği gözetmenin daha yararlı olacağı inancındayım.

**HASAN ÖZBAY:** Yarışmaya katılımın yetersiz olduğunu söylemeden önce, bugüne kadar  
Türkiye'de açılan kentsel tasarım veya çok disiplinli yarışmalara kaç projenin katıldığına  
bakmak gerek. Elinizde bir istatistik var mı? Böyle bir yarışmaya 30'un üstünde bir katılım  
olduğu görülmüş mü şimdiye dek? İşte kent girişleri yarışmaları, Ulus Tarihi Kent düzenle-  
mesi; Ankara Kalesi; İzmir Kültür Park, Eskişehir Fuarı.... Tüm bu yarışmalarda katılım or-  
talama 15 civarındadır. İstatistikler doğruyu söyle!

## YARIŞMANIN SONUCU: 1. ÖDÜL VE DİĞER PROJELER

**CEM AÇIKKOL:** Birinci projeyi diğer tüm projelerden ayıran, ve sanıyorum birinci seçilmesine de neden olan en önemli özelliği; bütün planlamayı düşünmeyip bir üniversite imar planı hazırlamış olması. Ortak bölgede bir gölet ve etrafında yaya yollarıyla ayrılmış adalar ve her adada fakülte binaları veya lojmanlar, yurtlar. Ortada bir göl olunca, mesafeler de çok uzamaya başlıyor. Böyle sıcak bir iklimde kampüs içindeki yerel ilişkilerin kurulması zorlaşıyor. Örneğin, iki ders arasında spor yapmak istesenez, gerçekten bir tepesi aşmanız gerekecek. Yurtlardan üniversiteye giderken de göleti aşmak zorundasınız. Belki kampüse bir raylı sistem, hatta bir de kayıt sistemi kurmak gerekli olacak... Jüriler belli ki suyu çok seviyorlar. Son dönemde su kullanmak adeta bir moda dönüştü. Ancak bu iklimde (buharlaşımdan dolayı) bu kadar geniş bir su yüzeyinin kullanılması ve bunun jüriye benimsenmesi bana pek doğru gelmiyor...

**MERİH KARAASLAN:** Bu yarışmayı kazanmalarında, sevgili Baran İdil'in planlılığı işe yaradığı gerçekten — genç ortaklarının yetenekleri projeye pek yansımamış... Burada, gerçekten de bir imar planı var karşımızda. Jüri de bir imar planı beklentisi içindeydi herhalde, çünkü gördüğüm kadariyle bir "kampüs tasarımı" değil, bir "kampüs imar planı" seçilmiş. Birinci proje, 1950'lerde Meksika Üniversitesi ile ortaya çıkan kampüs anlayışını yansıtıyor. Dolayısıyla birinci projeyi kampüs tasarımı konusundaki son gelişmeler içinde ileri bir yere koyamıyorum. Doku kavramı hiç yok! Fakülteler tek tek projelendirilecek. Hem bu özelliği, hem de merkezdeki göletin varlığıyla, bu projenin diğerlerine göre üç-dört misli bir maliyete yöneldiğini zannediyorum...

Ayrıca, birinci projenin Urfa'yla hiçbir ilişkisini göremiyorum. Ne kent mekanlarının ve yapı kitlelerinin ele alınması, ne de kullanılan dil açısından. Urfa'yla ilişki, sadece gölün varlığı ile sağlanıyor. Bu göl, herhalde Atatürk Barajına atıfta bulunuyor. Oysa gölün varlığı hem iklimi olumsuz yönde etkileyecek gibi gözüküyor, hem ulaşımı problemlili hale getiriyor, hem de maliyeti artırıyor...

**MURAT ULUĞ:** Cem ve Merih'in birinci proje üzerine söylediklerine katılmak mümkün... Ama, bu durumun ortamın zaafından kaynaklandığını söylemediğimiz sürece, birinciye haksızlık etmiş oluruz. Açıkcası, katılan tüm projelerin aynı resmi yapıyı sürdürdüklerini düşünüyorum. Birinci projedeki "imar planı tavrı", örneğin Merih Karaaslan ve Cem Açikkol'un projesinde, bu kez "imar plansız" bir tavırla sürdürülüyor. Bence bu proje, bu güne kadar süregelen kampüs planlamasının bir tekrarı. Mimari olarak gerçekten çok gerci bir tavrı bu! Ve bu projeyi Karaaslan'a yakıştıramıyorum, çünkü kampüs tasarımı üzerine, yayına dönük bir çalışması var. Ayrıca Urfa'da bulundu. Bu nedenlerle kendisinden çok beklentim vardı, ama anlaşılın projesini birincilik talebine teslim etmiş...

Karaaslan'ın projesinde nerede Urfa'ya ait duyarlılıklar olduğunu bulamıyorum. Kaldı ki, üniversite teması içinde yere ait bir duyarlılığım da zaten riskli olduğunu düşünüyorum. Çünkü, üniversite evrensel bir temadır. Üniversite, bir tekke değildir! O, tam anlamıyla bulunduğunuz yere bağlıdır. O yerin ötesinde bir duruma aittir...

Aslında, Karaaslan ve Açikkol'un takındığı tavrı, bütün yarışmanın seyrini oluşturmuş. Diğer projeler de ortamı sorgulamak ve geliştirmek amacıyla değil, sadece birinci olmak ve işi almak amacıyla üretilmiş. Ortamı dönüştürmeye yönelik sadece iki proje çıkmış ortaya: Üçüncü ödül ve beşinci mansiyon.

Beşinci mansiyonu kazanan proje, bana göre yarışmanın en başarılı projesi. Ancak nedense yeterince geliştirilememiş ve olduğu gibi, bütün hantallığıyla bırakılmış.

Üçüncü ödül ise, bir üniversite kavramıyla ele alınan tasarım ilkelerinin üstüste örtüşmesinde bir güvensizlik duygusu yaratıyor. Mimarlık araştırmaları için gerçekten çok verimli bir çalışma olmasına rağmen bence bu ortamda birinci olma şansı hiç olmayan bir proje. İşte bu koşullarda, tüm projeler bir blok düşüncenin ardında kendisini üretmişken, planlama kararları ile farklılaşan, imar ilkelerinin arkasına sığındığı iddia edilen bir proje seçiliyor. Üniversiteye ait sorgulamalardan sürekli kaçmış, senkronize olamamış bir ortamda, tasarım ilkeleri açısından belirsiz bir durum, zorunlu olarak birinci oluyor... Ben, İdil-Özbay-Başbuğ ekibinin tasarımlarında ilk kez böyle bir tavırla, böyle bir kalıpla karşılaşıyorum. Bu projenin bir imar planı olmayıp bir kentsel tasarım olduğuna beni ikna edemezsiniz! Ancak, bu ekibin bu projeyi böyle bırakmayacağına, mutlaka mimari bir alana taşıyacağından eminim. Projeye "belirsiz" deyimdeki neden de bu: Göreceksiniz ki kampüs, projeye hiç ilgisi olmayan bir şekilde karşımıza çıkacak. Ve bu ortamda jüri, kararında son derece haklıdır. Suç jüride değil, 26 projenin ortak zaafındadır.

**ÖZCAN UYGUR:** Ben, üniversitel faaliyetin ve kampüs anlayışının sorgulanması gerektiği inancındayım. Sırf bu nedenle yarışmaya katıldık. Kampüsler yerine ghettolara mı oluşturuyoruz acaba diye yola çıktık ve bir proje sunduk. Projemiz, klasik üniversite anlayışını bir adım öteye götürmek isteyen, bir üniversite kenti oluşturmaya yönelik bir tasarımdı. Örneğin, zonlamaya karşı çıkıyorduk. Jüriyi biraz tahrik etmek istemiştik. Birinci aşamada bu tahriklerimize fazla tepki gelmedi. Önümüzü açmalarını beklerdik, olmadı...

**ALİ OSMAN ÖZTÜRK:** Bir üniversite, sadece adı fakülte olarak tariflenmiş yapı birimlerinin yan yana gelmesinden oluşmaz. Mesela biz, projemizde iki fakülteyi yan yana getirirken ortak kullanabilecekleri mekanları birarada çözmeye çalıştık ki, iki fakülte birbirinden

alış verişi yapabilsin. Buradan yola çıkarak demek istiyorum ki, bir kampüs master planı mutlaka korunmalı. Bu nasıl formüle edilir bilemiyorum ama, her bir fakülte ayrı ayrı mimarlar tarafından tasarlanacaksa, o halde örneklerini bulacağımız yurt dışında "detaylı imar" alanında uygulamalar getirilmeli.

**BOZKURT GÜRSOYTRAK:** Jüri, bir imar planı değil, bir genel kampüs yerleşme planı aradı. Değerlendirmelerimizde, fakültelerin ve akademik merkezi oluşturan öğelerin ilişkileri ve genel mesafeler vb. unsurlar dikkate alındı. Kesinlikle bir imar planı arayışımız olmadı. Bir diğer nokta da şu: Urfa'yla ilişki kurma konusunu ise herkes kendi mimari anlayışına göre yorumluyor. Mesela, üçüncü projede Urfa'ya çok fazla gönderme vardı. Ama, Açikkol-Karaaslan projesinde ben kişisel olarak böyle bir bağ göremedim. Bence birinci projede, mekanların yükseklikleri ve yorumlanması bakımından Urfa'dan kuvvetli izler var. Ayrıca bu projenin 1950'lerde kaldığını söylemek epey haksızlık oluyor...

Su kullanımının çok etkili olduğu söylendi. Tabi ki, orada bir Harran kanalı varken su kullanımını olumlu bir katkı olarak değerlendirdik. Fakat, gerek birinci ödülde gerekse bir gölet etrafında gelişme öneren tüm projelerde, suyu kaldırdığımız zaman geriye ne kalıyor diye sorguladık. Çimenlik bir alan mı, kuru bir alan mı kalıyor; bu tasarıma ne katıyor ne götürüyor diye sorguladık...

**ZİYA TANALI:** Türkiye'de üniversitenin ne olması gerektiği konusunda bir teorem yok... Jüri bir üniversite teoremi kurabilir mi? Olsa olsa kendi entelektüel yaklaşımınızla kendi güzelliğinizi tatmin edebilirsiniz. Tıpkı, üçüncü projede olduğu gibi. Burada müthiş bir entelektüel birikim var. Ancak bir şehir dokusunun, olasılık ayarı yüksek bir önerinin bir üniversite dokusunu da oluşturabileceği yanılığını içeriyor...

Şuna emin olun: Gelen projeler ortamı oluşturmada ve jüri üyelerinin kanaatini değiştirebilmektedir. Jüri, birinci seçtiği projenin, havuz önerisi etrafında son derece seviyeli bir insani yaşam oluşturduğu kanısındadır. Dikkat edin, "havuz" diyorum, çünkü gerçekten de havuzdur o -Gençlik Parkı'ndaki gibi- gölet filan değildir. Bu öge, estetik ve işlevsel bir içerik olarak görüldü ve kabul edildi.

Projeyi bir imar planına benzetmeniz, belki takdim biçiminden kaynaklanıyor olabilir. Projenin 1950'lerde kaldığı eleştirisini de "Güneşin altında yeni bir şey yoktur zaten" şeklinde yanıtlamak gerek...

**HASAN ÖZBAY:** Biz, kampüsü bir kent gibi görmeye çalıştık ve orada bir kentsel yaşantı kurgulamayı amaçladık. Bu yaşantıyı da katı bir formun içine tıkıştırma özelliği istemedik. Çünkü kampüs yapıları zaman içinde çok farklı gelişebilirler, yeni fakülte ihtiyaçları çıkabilir, vs. Bence bu konuda üretilecek kampüs şemalarının da değişime duyarlı ve açık olması gerekir. Biz, böyle bir şema üretmeye çabaladık. Bu şemanın 1950'lerin Meksika şeması olduğu ileri sürüldü. Doğru. Peki nedir Meksika şeması? Ortada bir yaya aksı vardır ve farklı birimler yollarla bu aksa bağlanır. Bunun özü, yaya dolaşımı ile trafiği ayırmaktır. Yani "loop" şeması. Bu, kentsel bir şemadır, bir fiziki plan metodolojisidir. Bunu konut dokusuna da uyarlayabilirsiniz, bir üniversite şemasını da. Hepimizin çok beğendiği ODTÜ kampüsü de bu şemanın tipik bir uygulamasıdır.

Bir diğer konu da şu: Son zamanlarda bazı yarışmalarda ve bazı bölgelerde bir fetişizm yaşanıyor. Örneğin, ne zaman GAP bölgesinde bir yarışma çıksa, çoğunluk güneydoğu mimarisine yöneliyor. Peki, Ankara'da konser salonu tasarlarken Ankaralı olmaya çalışıp, GAP bölgesinde doğulu olmaya çalışmanın mantığı nedir? Ben bir tasarım konusuna sadece o bölgenin mimarisini yansıtmak diye bakamıyorum. Bölge mimarisinden alacağımız dersler vardır, ama bunu yansıtmayı yansıtmadığınız tasarımınız için bir değerlendirme ölçütü olamaz.

**BARAN İDİL:** Bazılarımız imar planı ile kentsel tasarım arasındaki farkı anlayabilmiş değil anlaşılın. Bizim projemizi tanımlamak için imar planı kavramını kesinlikle kullanamazsınız! Ancak kent planlamasıyla ilgili olarak hemen bir bakışta deşifre edilemeyecek çok önemli bir boyutu vardır projenin: sosyal boyutu. Biz, bir üniversite kenti yaratma hedefini en önde tuttuk. Böyle bir üniversitenin nasıl bir mekana kavuşturulması gerekir ki adına kentsel mekan densin? Kentsel mekan, fiziksel bir kent imajı vermesinin ötesinde, oradaki insanların sosyal, rekreatif, kültürel ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri bir yer olmalı. İşte, bizim projemiz tamamiyle bir sosyal hedeften yola çıkarak varılmış bir kurgudur ve şeması da son derece basittir.

Su ögesi ise bir fantazi değil, bu sosyal ilişkileri kurmaya yönelik birleştirici bir elemandır. Gerçekten de havuzdur o, aynen Gençlik Parkı'nda olduğu gibi: en uzun mesafesi 400 metredir. Kampüs içi dolaşımın suyla kesildiği, mesafelerin çok fazla olduğu söylendi. Böyle değerlendirmeler sezgiye değil, rakamlara dayandırılmalı. İşte, 400 metrelik havuzda üç tane geçiş vardır! Ayrıca, tüm kampüs, 600 metrelik bir çemberin içine sığar. Bir ilköğretim okulunun yürüme mesafesinin 500 metre olduğu gözönüne alırsa, 600 metre bir kampüs için aşırı bir mesafe değildir.

Projenin, ileriye ait belirsizlikler taşıdığı söylendi. Hayır, son derece net bir omurgası vardır projemizin. Öte yandan, önerimizde bir doku araştırması olmadığı ve Urfa'yla ilişkisi olmadığı da dile getirildi. Urfa'nın dokusuna tamamen benzemek uğruna tüm yerleşimleri düz ovaya mı indirmek gerekiyordu? Bu, bizim sosyal hedeflerimizle uyuşmazdı. Tam tersini yaptık: gölge satırlarını aramaya, tüm kent dokusunun buradaki manzara ve peyzajdan istifade etmesini sağlamaya öncelik verdik. Şimdi bu, Urfa yaşantısına sosyolojik veya kültürel olarak ters mi düşüyor?